

**Національна академія аграрних наук України
Інститут олійних культур**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту
олійних культур НААН

«2» березня 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про дотримання академічної доброчесності науковими, науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти
Інституту олійних культур НААН

Ухвалено на засіданні Вченої ради Інституту олійних культур НААН
«2» березня 2020 р. (протокол № 2)

Запоріжжя, 2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі — Положення) у Інституті олійних культур Національної академії аграрних наук України (далі — Інституті) розроблено на основі Конституції України, Законів України “Про вищу освіту”, “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про видавничу діяльність”, “Про запобігання корупції”, Цивільного Кодексу України, Статуту Інституту.

1.2. Метою Положення є запровадження дотримання академічної доброчесності науковими, науко-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти (аспірантами та докторантами) у науково-дослідницькій сфері та освітньому процесі.

2. Поняття та принципи академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники науково-дослідницького та освітнього процесу під час провадження наукової (творчої) діяльності, навчання і викладання з метою забезпечення довіри до результатів наукових досягнень та навчання.

2.2. Академічна доброчесність передбачає дотримання правил посилення на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання вимог про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати наукових досліджень, джерела використаної інформації, власну науково-педагогічну діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти; об’єктивне оцінювання результатів навчання.

2.3. Згідно закону України “Про освіту” формами академічної недоброчесності вважається:

— академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

— самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

— фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

— фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

— списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

— обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація,

фальсифікація та списування;

— хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

— необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2.4. Види академічної відповідальності учасників наукового та науково–освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та внутрішніми положеннями Інституту, що затверджені вченою радою Інституту та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

3. Рада з питань академічної доброчесності

3.1. Рада з питань академічної доброчесності (далі — Рада) створюється для контролю та моніторингу дотримання науковими і науково–педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти (аспірантами та докторантами) принципів та правил академічної доброчесності.

3.2. У своїй роботі Рада керується Конституцією України, Законами України, іншими підзаконними актами, Статутом Інституту та цим Положенням.

3.3. Склад Ради розглядається і затверджується вченою радою Інституту. Строк повноважень Ради складає 3 роки.

3.4. Рада має право:

— розглядати заяви про порушення науковими і науково–педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти (аспірантами та докторантами) академічної доброчесності;

— залучати експертів з відповідних галузей і структурних підрозділів Інституту, використовувати необхідні технічні засоби та програмні продукти щодо аналізу фактів про порушення правил академічної доброчесності;

— готувати пропозиції з питань підвищення професійної та академічної культури у науковій та науково–освітній діяльності Інституту;

— проводити дослідження та семінари з академічної доброчесності, якості наукової та науково–освітньої та наукової діяльності.

3.5. До складу Ради входять:

— за посадами: заступник директора з наукової роботи, вчений секретар, завідувач науковою бібліотекою, юрист, голова ради молодих вчених;

— за згодою інші особи.

3.6. Рада зі свого складу обирає голову та секретаря. Голова Ради головує на засіданнях, підписує протоколи та рішення. Повноваження щодо ведення протоколу засідання, технічну підготовку матеріалів до розгляду їх на засіданнях здійснює секретар.

3.7. Організаційною формою роботи Ради є засідання. Рішення ухвалюються відкритим голосуванням простою більшістю голосів від числа присутніх.

3.8. Рішення Ради носять рекомендаційний характер, які затверджуються вченою радою Інституту.

3.9. Рада не менше одного разу на рік звітує перед вченою радою Інституту.

4. Порядок перевірки на академічний плагіат

4.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

— усі наукові та науково–методичні роботи, що вимагають рекомендації вченої ради Інституту. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі наукових підрозділів;

— рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакції наукового збірника або оргкомітетів заходів наукового, науково–технічного і науково–методичного спрямування (конференцій, семінарів). Організацію їх перевірки здійснюють редактор “Науково–технічного бюлетеня ІОК НААН” та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

— дисертаційні роботи і автореферати, організацію перевірки яких здійснюють керівники робіт.

4.2. Перевірка на академічний плагіат матеріалів, зазначених у п. 4.1, здійснюється на етапі представлення до розгляду.

4.2.1. Перевірка науково–методичних праць, рукописів статей, тез доповідей, дисертаційних робіт і авторефератів проводиться за допомогою програмно–технічних засобів з визначенням унікальності роботи.

4.2.2. Безпосередньо перевірку, зазначених у п. 4.2.1 матеріалів, за відповідним дорученням здійснюють:

— редактор “Науково–технічного бюлетеня ІОК НААН” та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні конференції та семінари;

— відповідальні особи з числа висококваліфікованих співробітників Інституту, що призначаються розпорядженням заступника директора з наукової роботи.

Вищезазначені особи визначають унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях наукових підрозділів, експертної комісії, оргкомітетів конференцій та семінарів. Розгляду передують аналіз результатів перевірки унікальності роботи експертами з відповідної галузі знань.

4.3. Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками приймається Радою з питань академічної доброчесності.

4.4. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

5. Порядок розгляду заяв про академічну недоброчесність

5.1. Наукові, науково–педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти (аспіранти та докторанти) та сторонні особи мають право подати заяву на ім'я голови чи секретаря Ради про виявлені ними будь–які факти академічної недоброчесності. Заявник повинен вказати свої особисті дані. Анонімні звернення Рада не розглядає.

5.2. Кожна особа, стосовно якої розпочато розгляд заяви про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

— ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

— особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

— знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

— оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

5.3. Голова Ради не пізніше 14 робочих днів із дати отримання заяви має повідомити усі зацікавлені сторони щодо початку процедури розгляду питання. Рада має скликати засідання щодо розгляду заяви у тридцятиденний термін.

5.4. Для аналізу заяви про факти академічної недоброчесності голова Ради може утворювати комісію, залучаючи до її роботи спеціалістів різних галузей. Висновки комісії заслуховуються на засіданні Ради.

5.5. На засідання обов'язково запрошується заявник та особа, щодо якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, при розгляді робіт аспірантів та докторантів запрошується також керівник (консультант) роботи. Для з'ясування обставин конкретної справи на засідання можуть бути запрошені експерти відповідних галузей із правом дорадчого голосу.

5.6. У разі незгоди з результатами перевірки особа, щодо якої розглядалося питання про порушення академічної доброчесності, має право подати апеляцію у п'ятнадцятиденний термін після ухвалення рішення Радою.

5.6.1. У разі надходження апеляції, за наказом (дорученням) директора створюється комісія для розгляду апеляції.

5.7. Комісія по фактах академічного плагіату також може створюватися за наказом (дорученням) директора як з ініціативи співробітників Інституту, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Національної академії аграрних наук України, відповідних державних установ.

5.8. Персональний склад членів комісій у відповідності до пп. 5.6 і 5.7 формується з досвідчених та авторитетних науковців Інституту. До її складу можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є співробітниками Інституту. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти (аспірантів та докторантів) до складу комісії може залучатися представник органу їхнього самоврядування.

5.9. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) директора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

6. Попередження академічної недоброчесності

6.1. Із метою уникнення фактів академічної недоброчесності у науковій і науково–педагогічній роботі працівників та здобувачів вищої освіти в Інституті впроваджуються наступні заходи:

— ознайомлення всіх учасників наукового та освітнього процесів із нормами цього Положення;

— системне інформування науковців та науково–педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти про дотримання принципів та правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування;

— проведення семінарів щодо академічної культури у науковій та освітній сферах;

— розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;

— організація бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

— запровадження в рамках відповідної дисципліни (“Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи”) вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел та правил опису джерел та оформлення цитувань;

— формування завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

— щорічне проведення для аспірантів заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

— обов’язкова перевірка кваліфікаційних робіт на наявність плагіату експертами за допомогою відповідних технічних засобів і програмних продуктів.

7. Заключні положення

7.1. Положення про академічну доброчесність розглядається і приймається вченою радою Інституту та вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом директора.

7.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом директора за рішенням вченої ради Інституту. У такому ж порядку Положення скасовується.

7.3. Здобувачі вищої освіти (аспіранти і докторанти) повинні бути ознайомлені з Положенням впродовж місяця після зарахування на навчання. Співробітники Інституту ознайомлюються із нормами Положення під час прийому на роботу або впродовж місяця після вводу його в дію.

7.4. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Інституту відповідно до їх функціональних обов'язків.